

Helsingissä 27.9.2023

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

<http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/>

Teema: Luonnonvaraisten eläinten hoitotilanne ja rahoitus

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Pidämme talousarviota puutteellisenä luonnonvaraisten eläinten hoitoon osoitettujen varojen osalta. Luonnonsuojeluun varattu määräraha on laskenut viime vuosina. Esimerkiksi momentille "21. Eräät luonnonsuojelun menot", johon kuuluu luonnonvaraisten eläinten hoito, osoitettiin 25 540 000 euroa vuonna 2022, mutta vain 15 540 000 euroa sekä vuonna 2023 että 2024. Vuonna 2025 momentille on osoitettu edelleen sama 15 540 000 euroa.

Vuonna 2022 avustuksia luonnonvaraisten eläinten hoitoon myönnettiin yhteensä 380 000 euroa (SEYlle 38 000 euroa), vuonna 2023 avustuksia myönnettiin 320 000 euroa (SEYlle 35 000 euroa) ja vuonna 2024 avustuksia myönnettiin 277 000 euroa (SEYlle 36 500 euroa). Avustussumma on laskenut kahdessa vuodessa 103 000 euroa, mitä voidaan pitää merkittävänä vähennyksenä.

Laki velvoittaa, että sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä tulee pyrkiä auttamaan tai huolehtia, että se saa asianmukaista hoitoa. Käytännössä apua tarvitsevilla eläimillä on vain tietyissä tapauksissa mahdollisuus saada lain edellyttää apua ja hoitoa, sillä apua tarjoavia tahoja ei ole Suomessa riittävästi, kattavasti eikä tarjottu apu ole kaikissa tapauksissa asiantuntevaa.

Kun laki eläinten hyvinvoinnista 693/2023 astui voimaan vuoden 2024 alussa, luonnonvaraisten eläinten hoitamisesta tuli ilmoituksenvaraista. Uuden vaatimuksen tarkoituksena on tehdä hoidosta laadukkaampaa ja paremmin valvottua. Tässä valossa luonnonvaraisten eläinten hoidon tukemiseen suunnattujen varojen jatkuva vähentäminen on kyseenalaista. Mikäli luonnonvaraisten eläinten hoidon laatua halutaan parantaa siten, että hoito voitaisiin toteuttaa lain velvoittamalla tavalla, sen rahoitusta tulisi lisätä.

Ympäristöministeriön avustus on merkittävä tuki SEYn vapaaehtoistoiminnalle luonnonvaraisten eläinten auttamiseksi. SEY tukee ja mahdollistaa toiminnallaan valtakunnallisesti loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitoa, ja jokainen SEYn eläinsuojeluneuvoja koulutetaan luonnonvaraisten eläinten perushoitoon. Lisäksi osa SEYn neuvoista on syventänyt tietouttaan ja osaamistaan luonnoneläimistä ja voi siten ottaa tarvittaessa luonnonvaraisia eläimiä hoitoonsa ja myöhemmin luontoon vapautettavaksi. Myös useissa SEYn jäsenyhdistyksissä ympäri maan on luonnoneläimiin erikoistuneita auttajia.

SEY toteutti vuonna 2024 yhteistyötahojen kanssa (MMM, Ruokavirasto, EHK, Korkeasaaren eläintarha) ensimmäisen suomenkielisen luonnonvaraisten eläinten hoito-oppaan. Opas toteutettiin MMM:n tuella ja se tulee loppuvuonna 2024 jakoon kaikkiin Aluehallintovirastoihin, josta sitä jaetaan ilmoituksen luonnonvaraisten eläinten hoidosta tehneille tahoille. Suomessa on osaamista ja halua kehittää luonnonvaraisten eläinten hoitoa edelleen kansainvälisesti korkealle tasolle, mutta merkittävä este kehitykselle on rahoituksen vähyys ja ympäristöministeriön avustuksen jatkuva väheneminen.

Vuonna 2022 lopetettiin muiden kuin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettujen eläinten hoidon valtionavustusten maksaminen, mikä vaikeutti edelleen luonnonvaraisten eläinten hoitamista.

Talousarvion kohta "20. Ympäristövahinkojen ehkäisemien ja jälkihoito" sisältää määrärahan käytön myös "3) menoihin, jotka liittyvät ympäristövahingon seurauksena likaantuneiden eläinten hoitamiseen varautumiseen öljy- ja kemikaalionnettomuuksien yhteydessä". Määrärahan käyttöä on syytä laajentaa kattamaan kaikkien ympäristövahinkojen seurauksena loukkaantuneiden eläinten hoitoa.

On huomattava, että merkittävä osa eläinten vahingoittumisista johtuu ihmisen toiminnasta, esimerkiksi rakentaminen eläinten pesimä- ja elinalueille, liikenne ja lemmikkieläinten pito vapaana valvomatta.

Avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten asianmukainen hoitaminen on tärkeää myös eläinten ja ihmisten yhteisen terveyden (*One Health*) kannalta. Lähes kaksi kolmasosaa ihmisten tartuntataudeista johtuu sellaisista taudinaiheuttajista, jotka ovat yhteisiä luonnonvaraisten tai domestikoitujen eläinten kanssa. Luonnonvaraisten eläinten terveydellä ja elinvoimaisuudella on suora yhteys niin ihmisten kuin ekosysteemienkin terveyteen. Esimerkiksi eläinten elintilan väheneminen edesauttaa tautien tehokasta leviämistä, mikä muodostaa valtavan riskin koko ihmiskunnalle.

Kati White
Toiminnanjohtaja, eläinlääkäri
SEY Suomen eläinsuojelu

